

שם המחקר : תחושת כאב באנשים עם פיגור שכלי

רשות המחקר : אונ' תל אביב

שנה : 2006

מס' קטלוגי : 11

שמות החוקרים : ד"ר דופרין רות, החוג לפיזיותרפיה, אונ' תל אביב

פרופ' פיק חיים, החוג לפיזיותרפיה, אונ' תל אביב

תקציר המחקר

הדעה הרווחת כיום היא שאנשים עם פיגור שכלי רגישים פחות לכאב בהשוואה לנורמה. גישה זו מביאה לכך שאנשים עם פיגור שכלי במעונות ובקהילה מקבלים פחות תרופות להורדת כאב ולעיתים אף אינם מטופלים כלל נגד כאב. מצב זה מוביל לסבל רב ומיותר ובנוסף להתפתחות סיבוכים אשר מחבלים באיכות החיים ובתפקוד היום יומי של האדם הלוקה בפיגור. למרבה הפליאה, דעה רווחת זו מבוססת על תיאורי מקרה ואנקדוטות המופיעות בספרות ולא על מחקר שיטתי מבוקר. ממחקרים נירופיזיולוגים עולה שיתכן והתגובה לכאב באנשים עם פיגור שכלי הינה מאוחרת מהרגיל, עקב שיבושים בהולכה או האטה בעיבוד המרכזי ולפיכך מתפרשת בטעות, כחוסר רגישות לכאב. כלומר, שאנשים עם פיגור שכלי מרגישים כאב כמו אנשים אחרים אולם מגיבים לאותו כאב באיחור.

מטרת המחקר הייתה ללמוד האם הרגישות לכאב בקרב אנשים עם פיגור שכלי הינה מופחתת. מטרה נוספת הייתה ללמוד אם הבדל ברגישות, אם קיים, נובע משינויים במערכת העצבים. במחקר השתתפו שלוש קבוצות: אנשים עם פיגור שכלי לא ספציפי, אנשים עם תסמונת דאון ומתנדבים מותאמי גיל לקבוצת הביקורת. נערכה מדידת סף כאב לגירוי תרמי בשיטת הגבולות (הכוללת בתוכה זמן תגובה) ושיטת המדרגות (החופשייה מהטיה של זמן תגובה), באמצעות סטימולטור תרמי ממוחשב ובנוסף נמדד זמן התגובה ובוצעה הערכה של מהירות ההולכה. ממצאי המחקר הראו סף הכאב כפי שנימדד בשיטת הגבולות דומה בכל הקבוצות אולם, סף הכאב שנמדד בשיטת המדרגות מראה כי אנשים הלוקים בפיגור שכלי מדגימים סף נמוך מקבוצת הביקורת. עוד נמצא כי זמן התגובה ומהירות ההולכה של אנשים הלוקים בפיגור שכלי איטיים מהרגיל.

ממצאי המחקר מעידים כי בניגוד לדעה הרווחת, אנשים עם פיגור שכלי רגישים לכאב יותר מהרגיל. ממצאי המחקר אף מעידים כי התגובה לכאב באנשים אלה איטית ומאוחרת מהרגיל, מה שעלול בטעות להיות מפורש ע"י הצופה כרגישות מופחתת. לאור זאת, מדידת הרגישות לכאב באנשים עם פיגור שכלי צריכה להתבצע בשיטות שאינן כוללות זמן תגובה. כמו כן יש להקפיד הקפדה יתרה בטיפול בכאב באנשים אלה מאחר ומצד אחד הם רגישים יותר לכאב אך מצד שני הם עשויים שלא להתלונן בזמן.